

“Odliv stanovništva masovan, BiH će biti demografski opustošena u narednih 20 godina” Bosna i Hercegovina je ekonomska kolonija Hrvatske i Srbije, a njihove političke elite trude se da taj status i održe iz svojih političkih i ekonomskih razloga, ocenjuju sagovornici VOICE-a. Osim što služi za unutrašnju propagandnu upotrebu, novac koji Srbija i Hrvatska iz svojih budžeta izdvajaju za finansiranje sopstvenih sunarodnika u BiH zapravo je samo mali deo onoga što su iz Bosne uzeli prethodnih godina, upozoravaju naši sagovornici. Podsetimo, pre desetak dana Aleksandar Vučić je boravio u Drvaru i tom prilikom rekao da je Srbija izdvojila milion evra pomoći, od čega će deo biti utrošen za izmirivanje dugovanja opštine Drvar. I Srbija i Hrvatska su godinama unazad izdvajale ogromna sredstva za svoje sunarodnike u BiH (pogledaj okvir). Naši sagovornici podsećaju da se za vreme vlada Zorana Đinđića i Zorana Milanovića više kontaktiralo sa Sarajevom, dok se to sada svodi na saradnju sa predstavnicima sopstvenih nacionalnih zajednica. Pa iako je to, s jedne strane, moguće opravdati logikom pomaganja kulturnog identiteta i razvoja BiH u regionalnom smislu, to ujedno predstavlja dobar marketinški potez koji omogućuje političkim strukturama na vlasti da se u izbornim kampanjama pozivaju na dobre odnose sa vlašću u matici.

Nikom zapravo nije stalo do BiH

Profesor Filozofskog fakulteta u Zagrebu i politički analitičar Žarko Puhovski ukazuje da ni Srbiji ni Hrvatskoj zapravo nije stalo do Bosne i Hercegovine, već do sopstvenih interesa – u slučaju Srbije to je Kosovo, a u slučaju Hrvatske eventualno stvaranje trećeg entiteta u kome bi Hrvati bili većina.

“Srbija uvek ima na rubu pameti formulu ako je moglo Kosovo, onda može i Republika Srpska, a Hrvatska ima na rubu pameti formulu ako imamo tri konstitutivna naroda, onda bi bilo logično da budu i tri konstitutivne jedinice, pa bismo onda bili načisto sa dejtonskim načelima. I jedni i drugi na te stvari, po mom sudu, igraju i to jeste u najmanju ruku neugodno i opasno. Ali, ponavljam opet, ni jednoj ni drugoj strani, koliko ja vidim, nije bitno stalo do Bosne i Hercegovine, nego upravo do ovih drugih strana, dakle Kosova, odnosno mira među ljudima u Hrvatskoj koji su poreklom iz BiH” – kaže Puhovski.

Dodaje da su iznosi koje Hrvatska izdvaja za Hercegovinu zanemarivi u odnosu na visinu državnog budžeta, te je za njega veći problem to što nije sasvim jasno kako se utrošak tih sredstava kontroliše.

“Uglavnom, Hrvatskoj je motiv izborne naravi – HDZ dobija glasove po pravilu iz dijaspore. Veliki broj odlučujućih funkcionera HDZ-a i države su poreklom iz Bosne i Hercegovine i oni

naprosto imaju tu ideju da se moraju pokazati u svom zavičaju” – navodi Puhovski. Kao najbolji primer navodi zagrebačkog gradonačelnika Milana Bandića koji je iz Hercegovine i koji je u nekoliko navrata sredstva iz gradskog budžeta koristio za finansiranje različitih aktivnosti u Hercegovini.

Politički analitičar Cvijetin Milivojević ocenjuje da iza pomoći Hrvatske i Srbije apsolutno stoje politički uticaji. On podseća da su Republika Hrvatska i Republika Srbija, kao pravna naslednica SR Jugoslavije, garanti Dejtonskog sporazuma koji, između ostalog, omogućava i Srbiji i Hrvatskoj da potpisuju sporazume o specijalnim vezama sa BiH i njenim entitetima. Još je vlada Zorana Đinđića načinila prve korake u tom pravcu, dodaje Milivojević, podsećajući da su to u manjoj ili većoj meri činile i sve druge vlade.

“Prve ozbiljne pare su ušle u vreme vlade Vojislava Koštunice, Srbija je tada kupila Telekom Srpske, preplatila ga je enormno i tako pobedila jedan Dojče telekom. To je bio način da Srbija pomogne Republici Srpskoj” – podseća Milivojević.

Vučić, kaže, ne finansira samo Republiku Srpsku već i pojedine lokalne zajednice u Federaciji BiH u kojima su Srbi većinsko stanovništvo, a Hrvatska tri kantona u kojima su Hrvati većinsko stanovništvo, i one u kojima su Hrvati brojni.

“Paradoks je to da iz Dejtonskog sporazuma ne sledi finansiranje, jer se on time ne bavi, ali zapravo sledi veliki uticaj Hrvatske i Srbije na Bosnu i Hercegovinu, a taj uticaj raste zato što se i Srbija i Hrvatska koliko god malo, više bave Bosnom i Hercegovinom nego sama BiH. Dok god se u BiH ne može postići ni minimalni konsenzus o tome je li to država, treba li ta država, treba li ona funkcionisati, kako treba funkcionisati, otvara se tlo za intervencije spolja, koje su bile pre svega američke, pa Evropske unije, pa su povremeno Turske intervencije. I onda, naravno da će reći gledajte, ako mogu iz Turske, ako mogu iz SAD-a, ako mogu iz Brisela, onda valjda mogu iz Zagreba i Beograda, mi imamo podršku u Dejtonskom sporazumu i tu se krug zatvara” – ističe Puhovski.

Više su uzeli nego daju

Sa druge strane, nekadašnji osnivač nedeljnika „Dani“ i analitičar iz Sarajeva Senad Pećanin upozorava da se Srbija i Hrvatska ponašaju prema Bosni i Hercegovini kao prema koloniji, te da finansijska sredstva koja daju dostižu samo mali deo onoga što Srbija i Hrvatska duguju BiH. Tu prvenstveno misli na imovinu nekadašnjih državnih i društvenih preduzeća iz BiH u Hrvatskoj i u Srbiji, uz napomenu da je upravo zahvaljujući bosanskom HDZ-u, Republika Hrvatska uspela da povрати ili naplati svu imovinu ili investicije koje su preduzeća i nekadašnja Republika Hrvatska imali u Bosni i Hercegovini.

“S druge strane, BiH do dana današnjeg nije uspela da vrati ogromne nekretnine koje su bile u vlasništvu preduzeća i firmi iz Bosne i Hercegovine i, nažalost, sve je manje izgleda da će u tome i uspeti. Od Luke Šibenik, koja je bila izgrađena i vlasništvo sarajevskog Šipada, od desetina hotela i odmarališta na jadranskoj obali, Luke Ploče, imovine sarajevskog Energopetrola – desetine benzinskih pumpi i tako dalje... S druge strane, Srbija već decenijama ne plaća po ugovoru vodu iz Zvorničkog jezera koju koristi, jednako kao i Hrvatska iz Buškog jezera” – ističe Pećanin.

Naš sagovornik upozorava da se upravo zahvaljujući dejtonskom ustrojstvu i političkim elitama, kako bošnjačkim, tako hrvatskim i srpskim, koje vode računa pre svega o „sopstvenim kriminalnim interesima“, u neravnopravan položaj dovode proizvođači iz BiH. Podseća i da Srbija izvozi više u BiH nego u Kinu, Rusiju i SAD zajedno, dok Hrvatska, pod plaštom očuvanja svojih proizvođača, onemogućava vinare iz Hercegovine, iako su u pitanju većinom Hrvati, da svoja vina izvoze u Hrvatsku, iako to bez problema mogu u Austriju, Nemačku ili Italiju.

“Kada je reč o ekonomiji, Bosna i Hercegovina je praktično jedna kolonija Hrvatske i Srbije. Vladajuće garniture Hrvatske demokratske zajednice u BiH i praktično kompletna nomenklatura politička iz Republike Srpske čine sve da tako i ostane, što je u potpunosti u interesu i Hrvatske i Srbije. Upravo ovakva situacija u Bosni i Hercegovini odgovara svima – nefunkcionalna, paralizovana i troma država, bez vladavine prava, bez kontrole nadležnih regulatornih tela, vrlo poroznih granica kada je u pitanju uvoz robe u BiH i ogromnih vancarinskih i carinskih barijera, kada je u pitanju Hrvatska” – upozorava Pećanin.

Evropska unija Bosnu i Hercegovinu stavila u apsolutni ćorsoka

Milivojević podseća da je u Bosni neskriven i uticaj stranog faktora, te da se pored Srbije i Hrvatske, kao investitor u BiH već više od decenije pojavljuje i Turska. Pored Turske, tu je i Rusija, a obe se paternalistički odnose prema zonama svog interesa – Republici Srpskoj, odnosno teritorijama u Federaciji na kojima su Bošnjaci većina.

“ Čini mi se da Rusija i Turska nemaju nekog posebnog spora kada je reč o BiH. Tačno se zna ko je zainteresovan da bude partner jednom, a ko drugom konstitutivnom narodu Bosne i Hercegovine. Podelili su zone interesa” – kaže Milivojević.

Podseća da se Vašington “probudio” tek u poslednjih nekoliko meseci, dok se zainteresovanost EU za BiH godinama smanjivala do te mere da su političke elite sva tri naroda obesrabrene da nastave brži put ka EU, iako bi članstvo u EU rešilo probleme Bosne i Hrvatske.

” Ako oko nečega postoji konsenzus njenih naroda, to je da BiH treba da bude članica EU. A Evropska unija ne da ništa nije učinila, nego je Bosnu i Hercegovinu stavila u apsolutni ćorsokak, kada je reč o njenom interesovanju, čime je probudila tu nacionalnu orijentaciju prema maticama. Sada imate tu paradoksalnu situaciju da su oni koji ulažu i koji su zainteresovani – u hrvatske prostore Hrvatska, za srpske Srbija, a za prostore na kojima su Bošnjaci većina Turska” – navodi Milivojević.

Bosanski političari imaju i državljanstva susednih država

Milivojević ne očekuje skorou promenu situacije, navodeći da Hrvatska kao članica EU ima dovoljno snage, autoriteta i kredibiliteta da nastavi podršku Hrvatima u Hercegovini, nezavisno od toga ko će biti na vlasti, a isto očekuje i od Srbije.

Pećanin se slaže da će manje-više svakoj vlasti u Srbiji i Hrvatskoj odgovarati trenutni status BiH kao ekonomske kolonije, jer iz ugla Beograda ili Zagreba to nije loša stvar. Osnovni problem je, ističe on, u samoj BiH jer njena politička oligarhija zapravo nije vezana za državu.

” Praktično kompletna garnitura vlasti Republike Srpske, ali i opozicije, svoju budućnost manje ili više ne vezuju za BiH, odnosno za Republiku Srpsku. Praktično ne postoji nijedan političar u nomenklaturi koji nema nekretninu, stanove u Beogradu, a pored toga i u Beču ili na Zapadu ili hrvatskom primorju. Isto važi i za hrvatske političare, jednako kao i za bošnjačke” – ističe Pećanin dodajući da bosanski političari veoma vode računa o tome da imaju državljanstva susednih država.

”Građani su u najtežem položaju, ali građana je sve manje” – upozorava Pećanin.

Podseća da su samo u 2017. godini konzulati Slovenije u Banja Luci i Sarajevu izdali 25.000 radnih dozvola građanima BiH, da je trend povećan u 2018. godini, a nastavljen i u ovoj.

”A gde su tu odlasci koji se ne registruju, u Srbiju i Hrvatsku, pa onda Austrija, Nemačka, Skandinavija, Beneluks, Irska, Amerika, Kanada, Australija... Ukoliko se nastavi odliv stanovništva ovim tempom, Bosna i Hercegovina će biti demografski opustošena u narednih 10, 15 ili 20 godina” – upozorio je Pećanin.

Izvor: voice.org.rs